

Սրբազան կրօնի միլլիթերմէր, միւսալէ-
մէթերմէր, զէքի վէ ֆէթին Կաթողիկոս
վէ Բաթրիքէր, միլլէթին ըէջօր ումու-
րնտա պուլընտըգճա, քէնտիլէրինտէն
հազգըլլա միլլէթճէ մուհապպէթ վէ ու-
խուվէթ ասարը պէքէնիլմէսի Թապիի
տիր, վէ իշթէ պու նօգթաի նազարա,
Իզմիրեան վէ Դուրեան Սրբազանլար պու-
լընտըլլարը մազալարընա ինթիխապ վէ
Թապիիլէրինտէ, միլլէթճէ ալգըլլանտըգ-
լարը կրօն, Թէրզեան Կ-Բաթրիքին ինթի-
խապ վէ Թապիիի տէ, ումուլ էրմէնի-գա-
թօլթճէ իշպու նօգթաի նազարա ալգըլլա-
նեթօր, Գիւմ պիլի, ասըլլարըն եաթաւա-
տըլընը պէլքի պու իւշ միւնթէրմէ գաթ-
լարըն պուլընտըլլարը ասըր եաթապիլի,
վէ պիլիմ իշին երմիւնի ասըր, պու իւշ
պէթիլը միլլէթէրմէր, ալթուս եալտըզ-
լարա գիլքէ սէպէպ օլուր:

Իշպու հէվմը մէթէրթէթտէ, պու ար-
զուի ումուլիլ իշթիլաք, վէ պիլ խապա
ճէմաթիլմըզ իշին աշլան հէնի տէվէրի
խալաթ վէ Թէրզեքեաթիտան տալը
մէմուտիլթիլմիլի պէհան իլէ պէրապէր,
25-26 սէնէտէն պէրու, մատտի վէ մանէվի
պին տիւրիւ միւշթիլաթա ըաղմէն, խօտ
պէ խօտ ճէմաթիլմըզ ուղղուտ հասր իթ-
տիլիմըզ վէ օն պիլ սէնէտէն պէրու տէ,
պու կիւնքի Կ-Բաթրիքիմիլ ըլիթպ. էֆ.
հազըթէթէրինն մէղիլթէթիլէի ֆըրսաթ
տիւշտիլաքէ Թէրզէման օլմաթ իւզրէ, սիւ-
թիւնլարմըզ պիլա բէրվա քիւշտտէ իյ-
լէտիլիմիլ ըաղմէթմըզըն, պու վէսիլէի
հասէն իլէ հիսաթիլէ իսապէթ իտէն վա-
զիֆէյի իթպիլթաթիլի պիլ իյֆա, պուն-
տան պէթէ միւշարիլէյ հազըթէթէրինն,
Սինօք, Երեսի. վէ Գրօնկան ժողով ա-
լալարըլլա պիլ միւշալէթէ վէ իթիլիֆաթ,
վազը օլմաթ Թէրզէթիլ մուհիմէ վէ մէ-
թուէթիլ իշին, իշպու սիւթիւնլարմըզը
տալա վաթի սուրէթտէ ալապիլմէյի իթ-
մէնն իտէրիլ:

ԱՐԶԱԳԱՆԳ Մ'ԱՆ ՏԱՐՈՆԵՆ ՀԱՅ-ԿԱԹՈՂԻԿԷ Կ-ՊԱՏՐԻԱՐԺԻՆ ԱՌԹԻՒ

Երջանկայիտապէ և յոգնահանձառ
Հովուապետին մերոյ Արհ. Ժնտոյեան Հ.
Ներսէս Եպիսկոպոսին ողբալի մահուանէն
յետոյ, անմիջեմար սգոյ ենթարկուած և
սիրտ չափազանց վրդոված և վշտացած
միւրիւ, ձեռք գրեթէ չէր ուզեր, «Մէծ-
մուտի Անպար» թերթին գրութիւններ
տալու մինչև ցարդ՝ սակայն երբ Հայ
թերթեր, յԱրեւմտից յԱրեւելս արձագանգ
տալով աւետեցին մեզ, մեծահուպ և շնոր-
հասփիւռ Ամեն. Գերբը. Տէր Տէր Պօղոս
Եպիսկոպոսին Կ-Պատրիարք ընտրուիլը,
անհուն բերկրութեամբ ցնցած հոգին և
ձեռքերս ինքնին շարժելով գրիլը վեր-
ցուց, գրել և հրատարակութեան տալ այդ
առթիւ մեր արտի ունեցած անկեղծ խն-
դակցութիւնը. —Արհ. Ժնտոյեան Հ. Ներ-
սէս Եպիսկոպոսին մահուանէն յետոյ, խիստ
ողորմելի վիճակի մը ենթարկուեցաւ Տա-
րօնոյ Հայ-Կաթողիկէ Հասարակութիւնը,
որովհետեւ բոլոր ազգային և եկեղեցական
գործերը երթալով օրըստօրէ խիստ տխուր
կերպարանք կ'ստանար այնպէս երեսի վը-
րայ թալուցած: Ոմանք կարծես իրենց չար
կիրքերը իրադրոծելու, հին դիպակու-
թիանց վրէժը լուծելու մտադրութեամբ
մասնաւոր հակառակութիւններ, կոխներ
կը յարեցանէին կրօնական և կրթական
յառաջդիմութիւնը խախտելու. ու-
մանք ինքնին՝ առանց Եպիսկոպոսի մնալէն
առիթ թալուցելով, եկեղեցւոյ և եկեղեցա-
կան կալուածոց եկամուտները իրենց իւ-
րացնելու, յափշտակելու կը ջանային, ու-
մանք ալ դառան մորթովը ծածկուած գայ-
լերին նմակ, միամիտ և ուղղափառ Ս. Ե-
կեղեցւոյ զաւակները իրենց մոլար և ան-
բարոյ զաւաթարներուն ծառայացնելու
կ'աշխատէին: Բայց ահա ծագեց Արշա-

ւոյսը և Հայաստանի ուղղափառ Եկեղեց-
ւոյն արեգական բոցավառ ճառագայիլն
ըր ամէն տեղ թափանձելով փարատեց
մէգն ու խաւարը և հալածեց ամէն անոնց
չար խորհուրդներ և երկպառակութիւն-
ները: Տարօնոյ Հայ-Կաթողիկէ Հասարա-
կութեան ալանջին այդ քաղցրիկ և հրա-
շալի աւետիսը հասածին պէս, անպատ-
մելի ուրախութիւն մը պատճառեց ընդ-
հանուրին և ամէնքն ալ խնդակցութեան
արցունքներ հոսեցնելով իրենց աչքերէն,
անհուն շնորհակալութիւն և գոհութիւն
մատուցին անմահ Արարչին որ բարեհաճե-
ցաւ վերստին շնորհել իրենց Ամեն. Թէր-
զեան Տ. Պօղոս Եպիսկոպոսի նման գի-
տուն և խելացի Կ-Պատրիարք մը:

Տարիներէ ի վեր է որ Հայ-Կաթողիկէ
Հասարակութիւնը կը փափաքէր, կը ցան-
կար իւր Կաթողիկոսութեան Գահուն վրայ
Թէրզեանը՝ Պատրիարք բազմած տեանել,
բայց ժամանակի խոշոր դժուրները ար-
գելք կը յարեցանէին. սակայն ինչպէս
որ մեր Եկեղեցին սուրբ է, յաղթող է, նը-
մանապէս պարզեց իր յաղթութեան դրօ-
շակը և դրաւ շնորհալի ու սուրբ Հայրա-
պետ մը, իր հարազատ որդիները գէպ ի
լոյս և ի գիտութիւն առաջնորդելու: Ա-
տոր համար ահա մեծ իմն ուրախութիւն
հեղեալ և զեղեալ է ի սիրտս ողջոյն Հայ-
Կաթողիկէ համայնքին և ամենքը ցնծա-
գին կը կոչեն. «Կեցցէ՛ Ամեն. Գերբը:
Հոգեւոր Տէրն մեր Տ. Տ. Պօղոս Պետրոս
ԺԳ. Թէրզեան Կ-Պատրիարք Տանն Կի-
լիկոյ»:

Տարօնոյ Հայ-Կաթողիկէ Հասարակու-
թիւնը, նախ իր անկեղծ սրտի մաղթանք-
ները յերկինս բարձրացնելով կը խնդրէ
Աստուծոյ որ նորենտի Գերբըյանի Կ-
Պատրիարքին ի վերայ իր Առաքելական-
Հայրապետական Գահուն կատարեալ յա-
ջողութեամբ երկար կեանք պարգեւէ,
ապա կը խնդրէ Նորին Սրբազնութիւնէն որ
նկատի առնելով իրենց Եպիսկոպոսական
Աթոռին թափուր մնալը և ժողովրդեան
որք կենալը, բարեհաճ շուտով վանական
Եպիսկոպոս մը ձեռնադրել և ի Մուշ
խաւերի:

Խօսեցանք թէ շատ մը գործեր կան
որ Եպիսկոպոս չըլլալուն համար այնպէս
երեսի վրայ մնացած են և երթալով օր-
ըստօրէ խիստ տխուր վիճակի կ'ենթարկուին,
և թէ ամէն անգամ գրութիւններ կը զըր-
կուին Պատրիարքարան այդ առթիւ...:

Մշոյ ամբողջ Կաթողիկէ ժողովուրդը
կը փափաքէ որ իւր թեմին վանական Ե-
պիսկոպոս ընտրուի, որովհետեւ 17—18
տարի է որ առատօրէն կը վայելէ Միւթ-
թարեաններուն բարիքները...:

Բազմավաստակ Եպիսկոպոսն մեր Արհ.
Հ. Ներսէս Ժնտոյեան, արդեամբ յիւստին
Միւթթարայ, մեր երեք Կաթողիկէ գիւղե-
րուն մէջ՝ հաստատեց երեք հատ նորաչէն
վարժարաններ, Սեբիւն և Սողունգ գիւ-
ղերու մէջ երկու հատ եկեղեցիներ շինեց,
Մշոյ կիսկատար եկեղեցիները աւարտեց և
զարդարեց այնպիսի շքեղութեամբ որ Մշոյ
մէջ եղող բոլոր եկեղեցիները կը դերա-
զանցէ իւր գեղեցիկ դիրքով ու փայլու-
նութեամբ:

Երեք գիւղի վարժարաններէն ի զատ
Մշոյ մէջ հաստատած է Միւթթարեան բարձ-
րագոյն նախակրթարան մը, ուր կ'ուսա-
նին 200է աւելի ազգային և Կաթողիկէ
սղաքներ...:

Նորչէնի ժողովուրդը քը 400 տունէ
կը բաղկանայ, քանի քանի տարի է որ
փլիկած եկեղեցւոյ տակ կը կատարէ իր
կրօնական պաշտամունքը սարսափելի վա-
խով մը, ժողով 1000 ոսկի այդ եկեղեցին
հիմնովին շինելու հաղիւ պիտի բաւէ:
Նորչէնցին շատ շատ կարենայ վճարել
1—200 ոսկի. հաւանական է որ պակաս
մնացածը վանքէն, վանական Եպիսկոպո-
սէն շնորհուրով կը յուսայ...:

Արհ. Ժնտոյեան Հ. Ներսէս Եպիսկոպ
Նորչէնի մէջ հաստատած է Հոգիսկոպոսէն

վարժարան մը աղջկանց համար, որոնք
Նորին Սրբութեան մահուան առթիւ մին-
չև ցարդ գրեթէ սգոյ մէջ լինելով Ամեն.
Կ-Պատրիարքին ընտրութեան առթիւ թո-
ղուցին սուգը և խիստ շքեղ և փառաւոր
հանդէս մը կատարեցին...:

Այդ հրաշալի և փափաքելի լուրը հոս-
տեղ հասնելով վարժարանի Մեծաւոր Քոյր
Մարիանէ Զաքարեան, 20 հատ աղջիկներ
պատրաստեց, որոնք առաջին Ս. Հաղոր-
դութիւն պիտի ընդունէին և բոլոր աղջը-
կանց ապսպրեց որ Մայիս 2ի Կիրակի օր
հոգեւոր հանդէս մը պիտի կատարուի
վանս պայծառութեան Ս. Եկեղեցւոյն և
հաստատութեան նորենտի Կ-Պատրիարքին
աղօթքներ պիտի ըլլան: Մայիս 1ի շաբաթ
կէս օրին Ս. Հաղորդութիւն ընդունող ա-
շակերտուհիք(*) մինչև երեկոյ առաքինա-
լարդ Քոյր Մարիանէի հսկողութեամբ կըր-
թութիւն ըլլին:

Կիրակի առաւօտ բոլորը ճերմակ չըր-
ջագետ հագած և գլուխին նմանապէս
ճերմակ գոգերով ծածկած դպրոց հաւաք-
ուեցան: Ամենուն ձեռքը թուղթէ շին-
ուած և գոյնզգոյն ծաղիկներով զարդար-
ուած գրօններ արուեցան ու այնպէս զոյգ
զոյգ եկեղեցին երթալով իրենց համար
պատրաստուած տեղերը նստեցան:

Նորչէնի Հայ-Կաթողիկէ հասարակու-
թիւնը խուռն բազմութեամբ այդ օրը ե-
կեղեցին եկած մեծ փափաքանօք կ'ուզէր
ակնատես ըլլալ այդ հոգեւոր հանդիսին:

Առաւօտեան ժամերգութիւնէն ըստ
պատշաճի կատարուելէն յետոյ, սկսաւ Պա-
տարագը և քահանան զգեստաւորելով խո-
րանին դիմաց եկաւ, մատուցանելու զան-
ման և զանիմանալի Խորհուրդն Սրբոյ Պա-
տարագին և ապա բաշխելով զԿիւարար
Մարմին և Արեւն Տեսուն մերոյ, մատաղ
և հրեշտակակերպ եղող գեղանի կոյսերուն:

Յետ աւարտման բոլոր սրբազան արա-
րողութեանց, դպրիք քաղցրաձայն «Հայր
մեր որ յերկինս» երգած ատեն՝ առաջի ան-
գամ Ս. Հաղորդութիւն սուրող աղջկանց
գերոնները վառուեցան ու եկեղեցին այն-
պէս փայլ մը ստացաւ որ տեսնողները
հիացան:

Վերջապէս այն ցանկալի, այն սքան-
չելի ատեն, յորում Տէրն Տէրանց և Աս-
տուածն Աստուծոյ՝ որ ի վերայ լուսեղէն
Քէրովմական յաթոռան բազմի, կը խո-
նարի և կուգայ հողեղինաց սրտին մէջ քնա-
կելու, բացուեցաւ վարագոյրը և սարկաւազ
ձայնեց. «Երկիւղիւ և հաւատով», առա-
քինազարդ Քոյր Մարիանէն յառաջ անց-
նելով, երկեղածութեամբ ծուռ դրած և
երկրպագութիւն ըրաւ Ամենասուրբ Հա-
ղորդութեան. ապա աղջիկները զոյգ զոյգ
խորանին դիմաց շարեց:

Պատարագին սեղանէն վար իջնելով
այդ մատաղ կուսանաց Ամենասուրբ Հա-
ղորդութիւն բաշխեց, ապա դէպ ի խորան
դառնալով, «Կեցաւ Տէր գոգողութեամբ քո»
որհնութիւնը տուաւ նախնի և ներկայ ե-
ղող երկսեռ հանդիսականաց:

Ամենասուրբ Հաղորդութիւնը ընդունող
աղջիկները ծուռ դրած բազկատարած կէս
ժամէն աւելի գոհութեան աղօթքներ ը-
րին. ապա նոյն հանդիսի ջահագեղատիւք
զոյգ զոյգ վարժարան գնացին:

Հոն տեղ առաքինազարդ Քոյր Մա-
րիանէն մէկ ժամու շափ անոնց հոգեւոր
խրատներ կարդալով, յորդորեց որ իրենց
երախտաւորաց, բարերարաց համար միշտ
աղօթքներ ընեն:

Հրամայեց որ աղօթքն վանս հոգեւոր
հանգստեան բազմավաստակ Հ. Ներսէս
Եպս. Ժնտոյեանին և արեւշատութեան
նորենտի Կ-Պատրիարքին:

Ս. Հաղորդութիւն ընդունողք և զըպ-
րօցի բոլոր ուսանողուհիք, դպրոցին պա-
(*) Միւս մեծ աղջիկները՝ ասկից եւս ա-
ռաւել շքեղ հանդիսիւ առաջին անգամ
Սրբութիւն առեւ ինի երկու տարի առաջ
Արհ. Ժնտոյեան Եպիսկոպոսէն:

տէն կախուած Սիրա Յիսուսի պատկերին
առջեւ ծուռ դրած հինգ «Հայր մեր» և
հինգ «Ողջոյն» զրուցեցին այդ գիտաւո-
րութեան, և իրենց մատաղ սրտի մաղ-
թանքներ յերկինս բարձրացնելով խնդ-
րեցին որ ամենակարողն Աստուած մշտա-
կաց և անսասան պահէ նորենտի Հայրա-
պետին Գահը, և տայ երջանկութիւն և
խաղաղութիւն թանկագին կենաց Նորին
Սրբազնութեան. կեցցէ՛, միշտ կեցցէ՛:

Թէպէտեւ երկու տարի յառաջ այսպի-
սի հոգեւոր հանդիսի մը ներկայ ըլլալու
բախդը ունեցած եմ, բայց այս անգամ
ուսն հանդէսը շատ բազմեց զիս և զերթէ
ամբողջ ժողովրդեան սրտերը: Որովհետեւ
ճնտոյեան Եպիսկոպոսին ողբալի մահուա-
նէն յետոյ մենք բոլորովին որք և անտէր
մնացած, շատ կը տառապինք. իսկ այսօր
երբ այդ հոգեւոր հանդէսը մեզի խիստ
ցանկալի և փափաքելի աւետիս մը կու-
տար, փարատեց մեր սուգ և տրամու-
թիւնը, ուրախացուց մեր տառապեալ և
վշտացեալ սրտերը, որոնց հետ մէկտեղ,
ողջոյն Հայ-Կաթողիկէ հասարակութիւնս
ի սրտէ կը մաղթենք:

«Կեցցէ՛ Ամեն. Գերբը. Հոգեւոր Տէրն
մեր. կեցցէ՛ Թէրզեան Պօղոս Պետրոս ԺԳ.
Կ-Պատրիարքն մեր. կեցցէ՛, միշտ կեցցէ՛»
ՄԵՍՐՈՊ Տ. ՍԻՆՏԻՍԵԱՆ
Մշոյ Նորչէնգիւղ. 5 Մայիս 1910

Ի Զ Մ Ի Ր

Իզմիրտէն թարափմըզա եազըլտըզը-
նա կէօթէ, սալը կիւնիւ, շապահ ալաֆ.
սաաթ 3տէ, եանի հէնուզ չէֆֆադ սէօթ-
տիւկիւ սըրատա, Կ-Բաթրիք ըլիթպ. էֆ.
հազըթէթէրինն ընթացալթարընտա պու-
լուան վէվաթը համիլ օլան Մէսաթըրի
վաթօրը Իզմիր լիմանընա վաթըլ օլմուշ
տըր: Մահէլի բուհանի մէմուրլարը վէ
վէ միւթէպիլանը ճէմաթ, աստաղըմըշ
օլան պիլը վաթօրը մաթուս իլէ իսթիգ-
պալէ կիլթիլլէր տիր: «Սնէկալ»ա կեր-
տիլթէրինտէ, էվէլլա Իզմիր Մէրխասաթը
Յովսէփ Մ. Վ. Պարիկեան՝ մահէլի էր-
մէնի-գաթիլթը ճէմաթը նամընա, պա-
տնու միւթէպիլանտան Չէլէպեան էֆ.
թիւրքէ վէ Վիէնա Միւթթարեան թա-
րիգաթը Մեծաւոր Հ. Գերբը Վ. Փան-
չիկեան պիլէր նութթ իրատ իտէրէք, պէ-
հանը ընամ խօշամտի իթմիլլէր տիր:
Իլիթպ. Թէրզեան Կ-Բաթրիք էֆ., մուխ-
թասար սուրէթտէ ճէվապ իլէ, արզը Թէ-
չէքէրը վէ մէմուտիլթ իլէմիշ տիր:
Պու սըրատա միւշարիլէյին սընթիլ ու ա-
ֆիլթիլնէ պատէլէր նուշ օլուեմըշ տըր:
Մուսխարէն մէղքիւր խուսուսի վաթօր
իլէ, Կ-Բաթրիք էֆ. հաղթթէթէր տէ
պիլիլթէն օլարադ գարաեա չըզըլուպ,
թարաֆը հիւթիլթէթտէն կէօնտըրիլպ,
ըրիլթը իւզըրինտէ սաֆպէսթի տիլիլթը
օլան բօլիս էֆրատը արասընտան կէլիլէ-
րէք, միւթէլլէֆ արապալար իլէ Մէրխա-
սախանէյէ կիտիլմիշ տիր: Օրատա ազգա-
պետ Եարմընեան Միլլէ էֆ.՝ կիւզէլ պիլ
նութթ իրատ իլէ, պէհանը ընամ խօշա-
մէտի իլլէմիշ տիր: Սաաթ ալաֆ. 11 1/2 ա
զատար Կ-Բաթրիք էֆ. հազըթէթէր լալի
վէթիլինն, Լաթին Մօսնէնտըրըն, էր-
մէնի վէ Բուս մէրխասալարըն, Ֆրան-
սըզ գօնօլօրընը, մահէլի հաթիլինն,
միլլէլի միւթիլթէթէ միւթէպիլանը իլէ
միլլէթիլմիլ էֆրատընը զիւրթթէթէրին
գապուլ իթմիշ, վէ իբրամլար օլուեմըշ
տըր: Էրմէնի միւթէպիլանտան Պուպիլ
էֆ.՝ պէլիլ պիլ նութթ իրատ իթմիշ տիր:
Պատէնու միւշարիլէյ հազըթէթէր ընթաց-
աթիլանտա Չէլէպեան Եպս. իլէ Պարիկեան
Մ. Վ. վէ ճամեան Վ. օլարադ, Մօն-
սէնտօրա ինտէր զիւրթթէ իթմիշ տիր:
Պատէնու միւթիլթէթէ միւթէպիլանտան
վէ Բուս մէրխասալարըն իլէ Ֆրանսըզ գօն-
սըզօրընա ինտէր զիւրթթէ իթմիշ տիր:

* Տիկեր պիտ թէլէկրաֆտա, խարհիճի
 նազըրընն, Մէճխիտ մէպուսանաաքի պէ-
 նանաթընա շու սուրէթտէ տէվամ իթտիկի
 իշար իաթիմիշ տիր «Համի սէվէթէր, Կի-
 րտաթիլըտէն, թմթմթմթ զուռ»յր թէճամվուզ
 տա իտրար իթմթմթէրնի թալէպ քիթ-
 միշլէր տիր, Կիրաթալիլէր, իւնազ խուսու-
 սընտաքի սուղլուլարընն, օ թարաֆլարտա
 միւսալէնայը իխլալ իտէպիլէճէք գաատար
 իլէրի սիւրէմէնէճէքլէրինի պիլմէլի տիր-
 րէր, Էնէր Կիրաթալիլէր, մէպէլէրիտէն իս-
 րար իտըրլէրտէ, տէվէթէր, Թիւքթիա
 իլէ պիլ իաթիշարէ վէրէճէքլէրինտէն տահա
 ազ միւսաթիտ պիր սուրէթը թէվալլէ ա-
 րաւաղա մէճպուր օլապիլիլլէրէր, Փագաթ
 Կիրտիտ զըսթմթմ զուսըրընն գաթիլէն
 թէլպտիլ իպըմ կէլլէրէր, Նամի տէվէթ-
 լէր իլէ պէրապէր, Սլանիա վէ Սվսթ-
 րիա-Մանաթըն տաթի իշլըրիլին ալմագ ի-
 նէպ իտէճէք տիրւ Պատէնու Սըր էտվար
 Էնլի, Կիրտի մէսէլէսիտտ Ինիլիզք Նիւքիւ-
 մէթիլինի մէվալէր թէլպտիլ օլաըըրնա տարի
 չըգանը շաթիպար պիր տէլա տահա թէք-
 զիպ իտէրէք, տէմիշ տիր քի, Էնկէր աշ-
 վալը Նազըրէտէ գաթիլ պիր սուրէթտէ
 թէվալլէ պուրմահա մէճպուր օլուրապ, Նէր
 Նալա Սլանիան իւնազ մէսէլէտի մէվզըր
 պահա Թմանաճաք ալըր Սնն գարըրլըթի՞

Ի Տ Ա Ր Է Կ Ա Ն Է
Պեյդոլունցա Թագախմ հաստեպնեհ Ն. 65
Միւսիքը մեռուր զագեբա
ԹՈՒ ՍՑԷՍՅ.